

B e r e t n i n g

om

Gasværkets, Vandværkets og Elektricitetsværkets

Drift i Regnskabsaaret 1944/45.

Værkerne har i Regnskabsaaret været i uafbrudt Drift, dog var det i Tiden fra 25. September 1944 til 11. Januar 1945 nødvendigt at have 2 Ovne i Drift, for at kunne bestride Gasforsyningen med de uegnede Kul, der var til Raadighed, eksempelvis kan nævnes, at Gennemsnitsgasudbyttet i November Maaned var nede paa 234 m^3 pr. Ton Kul.

Under Kloakeringsarbejderne i Havnegade-Østergade forekom adskillige Ledningsbrud paa saavel Vand som Gasledninger.

Ledningsbrudene fordeler sig som følger:

5 Stk.	Brud	paa	Hovedvandledninger
24 "	"	"	Vandstikledninger
12 "	"	"	Gashovedledninger
18 "	"	"	Gasstikledninger

Vandledningsbrudene er almindeligvis lette at lokalisere, idet Vandet som Regel kommer op af Jorden i Nærheden af Brudstedet.

Vanskeligere er det imidlertid at konstatere Brud paa en Gasledning, thi selv om vi paa Gasværket er klar over, at der er Brud paa Gasledningerne, naar Gasforbruget pludseligt og ganske umotiveret stiger, vil der ofte hænges nogen Tid, før Gaslugten trænger gennem Jordlaget, og særlig i Havnegade var det ofte vanskeligt med Bestemthed at fastslaa Brudstedets Beliggenhed, idet Gassen fulgte Revner i Jorden og kom op helt andre Steder end ved Brudstedet, vi har i flere Tilfælde maattet grave mange Meter langs Ledningerne, inden Brudstedet fandtes.

Strømmen fra N.E.S.A. har svigtet 10 Gange med største Varighed 24 Min. den 12. Juni 1944, da en løsreven Spærreballon havde beskadiget Højspændingsledningerne, de øvrige Afbrydelser, hvoraf 2 skyldtes Lynnedslag, har været kortvarige: 6 - 8 Min.

Gasværket.

Til Afgasning er anvendt 1337,8 Tons Kul, hvoraf der med 7872 Retortladninger er produceret 382704 m^3 Gas.

Aarets gennemsnitlige Gasudbytte har været $286,0 \text{ m}^3$ pr. Ton Kul mod 297 m^3 det foregaaende Aar og $311,9 \text{ m}^3$ for Regnskabsaaret 1942/43, ligesom Gennemsnitsbrændværdien har været 4870 cal/m^3 mod normalt ca. 5200, dette skyldes udelukkende daerlige og uegnede Kul.

Der er i Driften udelukkende anvendt Kul til Afgasning.

Gassalget er, grundet paa Rationeringens Indførelse, faldet med 4032 m^3 eller 1,3 %.

Største Døgnforbrug 1631 m^3 indtraf Juleaften 1944, mindste Døgnforbrug 515 m^3 Søndag den 25. Februar 1945.

Solgt Gasmængde 296763 m^3 , hvorefter Svindet andrager 85941 m^3 eller $22,4 \%$ af Produktionen, dette store Svind skyldes i det væsentligste de mange ovenomtalte Ledningsbrud.

Den producerede Koksmængde udgør $23793 \text{ hl. hele Koks}$, hvilket svarer til $68,4 \%$ af den forbrugte Kulmængde.

I Ovndriften er anvendt $9915 \text{ hl. hele Koks}$, hvorefter der til Knusning og Salg er udkørt $13878 \text{ hl. hele Koks}$ paa Pladsen.

Tjæren er solgt til A/S. Phoenix, Dansk Vejmateriale.

Ved Driftsaarets Slutning var der ialt 1182 Gasmaalere i Brug, heraf var 381 Stk. Automatmaalere.

Ved Ledningsnettet er Omlægningsarbejderne fortsat i Østergade i begge Fortove, saa langt som man med det forhaandenværende Rørmateriale (saavel nyt, som det gamle optagne og reparerede) kunde komme, i det ene Fortov udfor Holten Langes Kontor, Østergade Nr. 1 og i det modsatte Fortov, forbi Breitensteins Ejendom, til Skellet mellem Østergade Nr. 2 og 4, paa de her nævnte Steder er Ledningerne ført ud i Kørebanen og forbundet med de gamle Ledninger, idet dog Strækningen i Fortovet udfor Telefonkiosken paa Torvet endnu ikke er rørlagt.

De gamle Vand og Gasledninger i Østergade er, som ovenfor nævnt, optaget, repareret og atter anvendt, der fandtes en Mængde utætte Samlinger og brudte Rør, et enkelt gammelt Lygtestik var kun "lukket" med en Papirprop, Stikledningen til Østergade Nr. 1 var knækket og trukket adskilt, saaledes at Rørenderne manglede ca. 60 m/m i at naa sammen, og Gasforsyningen foregik gennem det Hul i Jorden, hvor Røret oprindeligt havde haft sin Plads, mærkværdigvis havde Forbrugeren (Red. Mikkelsen) ikke mærket synderligt til daarlig Gasforsyning.

I Pileallé er nedlagt $166 \text{ m } 2''$ Støbejernsledning, hvorefter den samlede Længde af Gasværkets Hovedledninger er $14,03 \text{ km}$.

Vandværket.

Der er udpumpet 279194 m^3 Vand eller $0,9 \%$ mere end foregaaende Aar.

Af denne Vandmængde er 184231 m^3 udpumpet fra gl. Vandværk, medens Resten 94963 m^3 er udpumpet fra Sdr. Vandværk.

Elektricitetsforbruget hertil udgør $88841 \text{ kWh. eller } 0,318 \text{ kWh. pr. } \text{m}^3$ udpumpet Vand.

Det vil af ovenstaaende Tal for "udpumpet Vandmængde" fremgaa, at vi stærkt nærmer os Grænserne for de tildelte aarlige Vandmængder (særligt for Sdr. Vandværk) i Henhold til Kendelse af 31. Januar 1929 for gl. Vandværk 228.000 m^3 , og Kendelse af 24. Maj 1937, for Sdr. Vandværk 100.000 m^3 .

Vandværkernes Maskiner har været i Drift som følger:

Centrifugalpumpe paa gl. Værk	5337,8 Tim.
Stempelpumper " " "	1273,8 "
Maskiner paa Sdr. Vandværk	6157,7 "
Længste Pumpetid i eet Døgn 24 Tim. 8/8 1944.	
Maksimalt udpumpet Vandmængde	1337 m ³
Minimalt " " "	356 "

Ved Ledningsnettet er Ombygningsarbejderne fortsat i Østergade i samme Udstrækning, som nævnt under Gasværket og Udstrækningen af Vandværkets Hovedledninger er herefter 14,03 km. heri indbefattet 166 m 3" Støbejernsledning i Pileallé.

Elektricitetsværket.

Elektricitetsværket har fra N.E.S.A. modtaget 1.084,200 kWh., der ensrettet til Jævnstrøm har givet 980.043 kWh.

Ensretteranlæggets Virkningsgrad er herefter 90,4 %.

Elektricitetsværkets Maskiner har ikke været i Drift i dette Regnskabsaar.

$$\text{Værkets Virkningsgrad: } \frac{\text{Solgt Jævnstrøm } 911.283 \times 100}{\text{Produceret Jævnstrøm } 980.043} = 93 \%$$

Tabet i Akkumulatorbatteri udgør 8001 kWh. eller 0,8 % af Elektricitetsproduktionen.

Det samlede Elektricitetssalg ekskl. Elektricitetsværkets Forbrug og Gadebelysningen er, grundet paa Elektricitetsrationeringens Indførelse, formindsket fra 900.203 kWh. til 890.731 kWh. eller 1,05 % sammenlignet med foregaaende Aars Salg.

Formindskelsen fordeler sig med:	32 kWh. til Lys
	8860 " " Kraft
	580 " " Lys + Varme.

Forbruget til Gadebelysningen er steget fra 5352 kWh. til 12809 kWh. dels fordi man har tændt det meste af Gadebelysningen, men navnlig fordi man under hele Kloakeringsarbejdet i Havnegade- Østergade her haft alle Afspærringslamper tilsluttet Gadebelysningsledningerne.

Største Døgnforbrug 4200 kWh. 14/12 1944.

Mindste " 677 " 30/3 1945.

Værkets Belastningsmaksimum 340 kWh. indtraf den 28/8 1944

Kl. 10³⁰.

Tilslutningen ved Driftsaarets Udgang var 1995 Elektricitetsmaalere fordelt som følger:

<u>Byen.</u> 1410 Stk. Maalere til Lys
161 " " " Kraft
9 " " " Lys og Varme fælles.

Af Lysmaalerne er 7 Stk. Automatmaalere.

Udenfor Bygrænsen. 372 Stk. Maalere til Lys
42 " " " Kraft
1 " " " Lys + Varme fælles.

Der er ialt tilsluttet ca. 23734 Stk. Lamper med tilsammen 905 kW., deraf 4436 Stk. Lamper med 133 kW. udenfor Bygrænsen.

Den samlede Tilslutning af Motorer er 1399 H.K. eller 1258 kW. hvoraf 265 H.K. eller 239 kW. er udenfor Bygrænsen.

Varmetilslutningen 39 kW. og Gadebelysningen 7 kW.

Herefter er der ialt tilsluttet Installationer med:

Lys	906 kW.
Kraft	1258 "
Lys + Varme fælles	39 "
Gadebelysningen	<u>7 "</u>
ialt	<u>2209 kW.</u>

Elektricitetsværkets samlede Produktionsmidler er uforandret: 439 kW. i Ensrettere + 80 kW. i Maskiner ialt 519 kW.

Ved Luftledningsnettet er kun udført de allernødvendigste Reparationsarbejder.

Af Udvidelser er udført: Slaaenbakken og Pilealle ialt 644 løbende Meter, der alle er oplagt af Jærntraad og som derfor skal udskiftes, naar Kobbertraad kan fremskaffes.

Elektricitetsværkets Luftledningsnet har en samlet Udstrækning paa 26,5 km., hvoraf 9,8 km. udenfor Bygrænsen.

I Oktober Maaned 1944 blev Jordkabel Nr. 7 beskadiget paa Plus og Nul-lederne ved Bro-lægningsarbejde udfør Hotel Dannebrog.

Hembo.